

*Tilintarkastuksen eettiset
säännöt ja periaatteet
- esimerkkejä käytännöstä*

Tilintarkastuksen eettiset periaatteet

Tilintarkastajalta edellytetään riippumattomuutta ja objektiivisuutta

- Sidosryhmien odotukset
- Lainsäädäntö - EU-direktiivit – tilintarkastuslaki
- Kansainväliset tilintarkastuksen eettiset säännöt
- Tilintarkastusketjujen omat periaatteet
- Tilintarkastusyhteisön omat periaatteet

Tilintarkastuslaki

TTL 4:20 § Ammattieettiset periaatteet

- Tilintarkastajan on suoritettava tässä laissa tarkoitetut tehtävät ammattitaitoisesti, rehellisesti, objektiivisesti ja huolellisesti yleinen etu huomioon ottaen.
- Tilintarkastajan on noudatettava hyvää tilintarkastustapaa.
- Tilintarkastajan on noudatettava toimeksiantajan antamia erityisiä ohjeita, jos ne eivät ole ristiriidassa lain, kansainvälisten tilintarkastusstandardien, hyvän tilintarkastustavan tai ammattieettisten periaatteiden kanssa.

TTL 4:24 § Tilintarkastajan riippumattomuus

- Tilintarkastajan on oltava riippumaton toimeksiantoa suorittaessaan ja järjestettävä toimintansa riippumattomuuden turvaavalla tavalla.
- Tilintarkastajan ei kuitenkaan ole tarpeen kieltäytyä tai luopua toimeksiannosta, jos:
 - 1) riippumattomuutta uhkaavia tekijöitä on kokonaisuutena arvioiden pidettävä merkityksettöminä; tai
 - 2) tilintarkastaja on ryhtynyt riippumattomuuttaan turvaaviin toimenpiteisiin.

Riippumattomuutta turvaavat toimenpiteet

TTL 4:24.2 §

Riippumattomuutta turvaaviin toimenpiteisiin on ryhdyttävä ainakin jos:

- 1) tilintarkastajalla on **taloudellisia tai muita etuuksia** kohdeyhteisössä tai tilintarkastajalla on **muu kuin tavanomainen liikesuhde** yhteisöön;
- 2) **tarkastettavana on tilintarkastajan oma toiminta**;
- 3) tilintarkastaja **toimii oikeudenkäynnissä tai muussa asiassa yhteisön puolesta** tai sitä vastaan;
- 4) tilintarkastajalla on **läheinen suhde henkilöön, joka kuuluu yhteisön johtoon** tai joka on osallistunut toimeksiannon kohteena olevaan asiaan yhteisön palveluksessa; tai
- 5) **tilintarkastajaa painostetaan**.

Riippumattomuutta vaarantavat seikat

TTL 4:25 § Tilintarkastajan riippumattomuus

Tilintarkastaja ei ole riippumaton ainakaan jos:

- 1) tilintarkastaja on yhteisön **hallintoelimen jäsen tai toimitusjohtaja**;
- 2) tilintarkastajan tehtävänä on **kirjanpidon tai varojen hoito taikka hoidon valvonta**;
- 3) tilintarkastaja on **palvelussuhteessa yhteisöön** taikka 1 tai 2 kohdassa tarkoitettuun henkilöön;
- 4) tilintarkastajalla on **välitön tai välillinen omistus** tai muu oikeus osakkeeseen tai osuuteen voittoa tavoittelevassa yhteisössä;
- 5) tilintarkastajalla on **rahalaina, vakuus tai muu vastaava etuus** yhteisöltä tai säätiöltä tai sen johtoon kuuluvalta henkilöltä taikka tilintarkastaja on antanut mainitulle taholle tällaisen etuuden;
- 6) 1 tai 2 kohdassa tarkoitettu henkilö on tilintarkastajan puoliso, veli, sisar taikka tilintarkastajaan suoraan ylenevässä tai alenevassa sukulaisuussuhteessa;
- 7) tilintarkastajan puolisollla taikka tilintarkastajaan suoraan alenevassa sukulaisuussuhteessa olevalla henkilöllä on 4 kohdassa tarkoitettu omistus- tai muu oikeus, eikä tämä oikeus ole merkityksetön.

Tilintarkastuksen eettiset periaatteet

Yleiset riippumattomuutta koskevat periaatteet

- Mielen riippumattomuus
- Näkyvä riippumattomuus – miltä asia näyttää kolmannen näkökulmasta

- Riippumattomuutta koskevat johtopäätökset tulee dokumentoida

Eettisten periaatteiden

- laadinta kirjalliseen muotoon
- noudattaminen
- noudattamisen valvonta

Shared values - Deloitte

Honesty and Integrity - “We act with honesty and integrity.”

Professional Behavior - “We operate within the letter and the spirit of applicable laws.”

Competence - “We bring appropriate skills and capabilities to every client assignment.”

Objectivity - “We are objective in forming our professional opinions and the advice we give.”

Confidentiality - “We respect the confidentiality of information.”

Fair Business Practices - “We are committed to fair business practices.”

Responsibility to Society - “We recognize and respect the impact we have on the world around us.”

Respect and Fair Treatment - “We treat all our colleagues with respect, courtesy, and fairness.”

Accountability and Decision-making – “We lead by example, using our shared values as our foundation.”

Eettiset periaatteet tilintarkastusyhteisössä - Deloitte

- Ethics officer - eettisten asiain vastuupartneri
- Kirjallinen ohjeistus ”Code of Ethics & Professional Conduct”
- Koulutuksen järjestäminen
 - eLearning,
 - case –koulutus – mm. Integrity Compass Game
 - tietoisjut – Ethical dilemmas
- Eettisten kysymysten, väärinkäytösten ja tulkinnallisten asioiden raportointikanava internetissä (voidaan tehdä nimettömänä)
- Vuosittainen vahvistus riippumattomuuden ja eettisten ohjeiden noudattamisesta

Code of Ethics and Professional Conduct - Deloitte 1(3)

Our Responsibilities

- Duty to Know, Understand, and Comply
- Duty to Report
- Where to Go for Help and How to Report

Obligations to the Public

- Integrity
- Quality of our Work Product
- Independence and Objectivity of our Professional Advice and Conclusions
- Responsibility to Society and Community Involvement
- Government Relations
- External Inquiries
- Truth in Communications
- Respect for Competition
- Records Accuracy
- Records Management
- International Business

Code of Ethics and Professional Conduct – Deloitte 2 (3)

Obligations to Our Clients

- Independence
- Scope of Services
- Billings for Professional Services
- Confidential and Proprietary Information
- Insider Trading
- Gifts, Entertainment, and Undue Influence
- Supplier, Contractor, and Alliance Partner Relationships
- Professional Competence and Due Care

Obligations to Each Other

- Honesty and Trust
- Diversity and Inclusion
- Respect and Fair Treatment
- Licensure and Professional Certifications
- Consultation
- Conflicts of Interest
- Personal Relationships
- Health, Safety, and Environment
- Communications Systems
- Use of Company Assets

Code of Ethics and Professional Conduct – Deloitte 3(3)

Disciplinary Action

Deloitte Policies and Procedures

Where Can You Go for More Information?

Deloitte.

Deloitte refers to one or more of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, a UK private company limited by guarantee, and its network of member firms, each of which is a legally separate and independent entity. Please see www.deloitte.com/about for a detailed description of the legal structure of Deloitte Touche Tohmatsu Limited and its member firms.

In Finland, Deloitte & Touche Oy is the member firm of Deloitte Touche Tohmatsu Limited, and services are provided by Deloitte & Touche Oy and its subsidiaries. For more information, please visit www.deloitte.fi.